

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія

**ПРАВОВА НАУКА І ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В
УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали
XIV Міжнародної науково-практичної конференції**

(19-20 травня 2023 року)

Суми – 2023

УДК 34
ББК 67
Р66

Рекомендовано до друку вченою радою Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, протокол № 5 від 17 травня 2023 року

Редакційна колегія:

Лукаш С. С., доктор юридичних наук, професор (голова редколегії);
Василенко В. А., кандидат філологічних наук, доцент;
Дуравкіна Н. І., кандидат юридичних наук, доцент;
Лук'янихіна О. А., кандидат економічних наук, доцент;
Панасюк О. В., доктор юридичних наук, доцент

Р66 Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 травня 2023 року, м. Суми) / Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Суми: СФ ХНУВС, 2023. 373 с.

Збірник містить тези доповідей учасників XIV Міжнародної науково-практичної конференції «Правова наука і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції» з проблем юриспруденції, економіки, філософії, історії, психології, лінгвістики, освіти, євроінтеграції на шляху сучасного державотворення в Україні. Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

УДК 34
ББК 67

Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі «Наукова діяльність», сторінка «Матеріали науково-практичних конференцій»), а також у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>)

© СФ ХНУВС, 2023

УДК 658:005:338.2

Олена Вікторівна РЕВЕНКО,

доцент кафедри економіки підприємства та організації бізнесу
Харківського національного економічного університету імені Семена
Кузнеця, кандидат економічних наук, доцент
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0110-7291>

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ

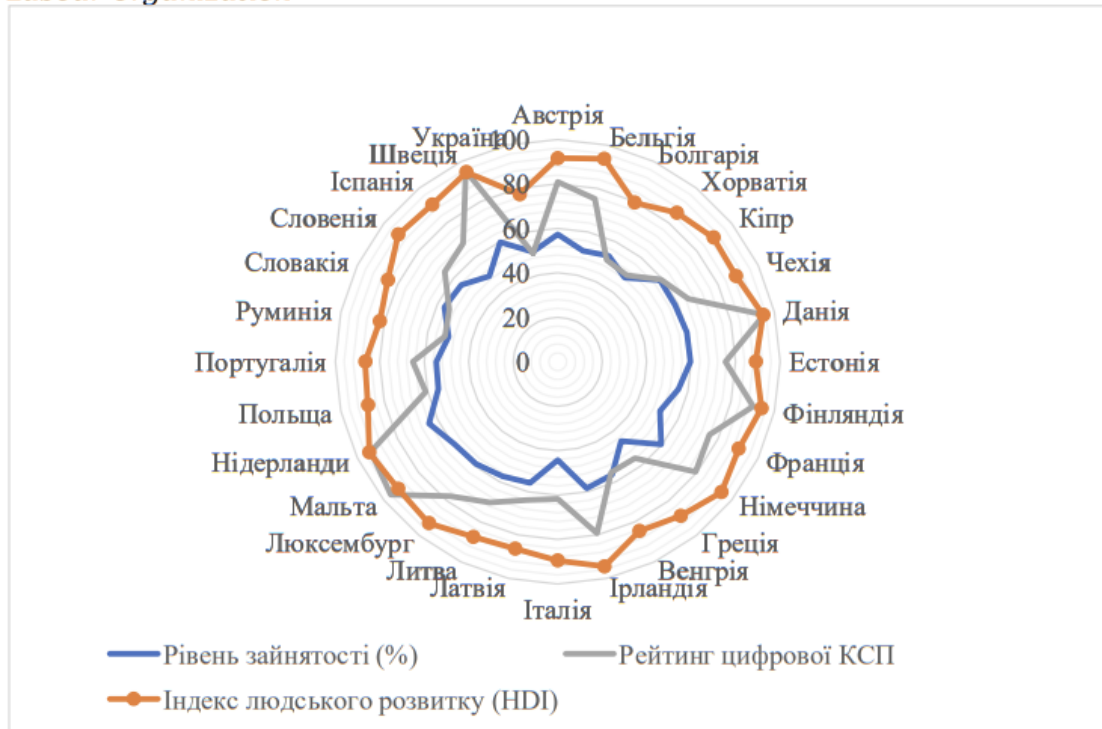
Одним із пріоритетних завдань в більшості країн світу під час планування реформ розглядається впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток елементів цифрового суспільства, наявність яких в умовах нинішніх викликів визначає економічний та інноваційний потенціал держави, рівень людського розвитку, обумовлює соціальний прогрес та здійснення демократичних процедур. Поширення принципів цифрової трансформації на все більшу площину видів малого бізнесу стимулює вдосконалення способів взаємодії учасників соціально-економічних відносин та вирішення безпекових питань в сучасних умовах [1, с. 44].

За результатами проведеного аналізу масиву даних по країнах ЄС та Україні було побудовано модель регресії, яка доводить суттєву прямо пропорційну залежність цифрової конкурентоспроможності країни від рівня зайнятості та людського розвитку в ній. Виходить, чим вище зайнятість, тим більший технологічний потенціал і ширша практика застосування цифрових технологій. Навіть за умов наявності електронних сервісів, зростання кількості їх користувачів дає змогу викрити протиріччя та збої в роботі, а, отже, спонукає до подальшого покращення їх якості. Людський розвиток відбувається внаслідок нарощення людського капіталу.

Слід зазначити, що рівень цифровізації країни для малого бізнесу буде завжди виступати в якості зовнішнього драйверу, а від сукупності чинників бізнес-середовища – складатись мотивація не тільки до ведення підприємницької діяльності, а й до опанування більш поглиблених цифрових навичок.

На рис. 1 наведено співвідношення показників моделі по країнах ЄС та в Україні у 2021 р.

Рис. 1. Співвідношення показників моделі по країнах ЄС та в Україні
 Джерело: складено автором за даними *WORLD Bankma International Labour Organization*

Україна має найнижчий показник цифрового рейтингу, порівняно з країнами ЄС, тож доцільно подивитись, які негативні та позитивні тенденції в сфері зайнятості можуть вплинути на ситуацію. Згідно даних [2], в Україні безробіття вище у сільській місцевості та продовжує зростати (до 10,4 %). З початку 2023 р. було відкрито понад 36 тис. ФОПів, 51 % з яких – жінки [3]. Слід зазначити, що рівень безробіття в Україні, порівняно з країнами ЄС, і в 2020 р., і в 2021 р. був вищий (відповідно на 1,6 та 3 відсоткових пункти). Міграція українців в країни ЄС з безпекових причин здатна похитнути таке співвідношення та погіршити ситуацію з зайнятістю у приймаючих країнах. Для України ризики ще більші, і пов'язані вони з «відтоком мізків».

Післявоєнна перебудова економіки України, її інституційних засад за вище перелічених умов та напрямів трансформації цифрового простору стане суттєвих поштовхом для розвитку малого бізнесу та формуванню його конкурентних переваг на основі цифровізації. Безумовно людський капітал є запорукою інноваційного розвитку економіки країни, що має наслідком підприємницьку активність та цифровізацію бізнесу. До загроз та детермінантів розвитку малого бізнесу в умовах цифровізації слід віднести: нерівність населення та діючих підприємств (у доходах, доступі до благ та цифрових технологій); наявність програм підтримки малого бізнесу (державне регулювання, гранти, релокація бізнесу, інвестиційна політика); інноваційний потенціал; мотивація до розвитку.

Під час проведення реформ слід чітко розуміти, що загальна політика цифрової трансформації в країні може бути лише допоміжним інструментом у загальних заходах регулювання економіки. Починати цифрову трансформацію на конкретному малому підприємстві потрібно з

визначення мети та причини таких змін та відповіді на питання, чи приведуть такі перетворення до посилення конкурентних переваг. Також представнику малого бізнесу слід проаналізувати зовнішнє середовище на предмет наявних та доступних технологій, регуляторних обмежень у галузі та потенційних партнерів у цифровому просторі.

Список бібліографічних посилань

1. Власенко Т., Ревенко О. Особливості цифрової трансформації бізнесу в умовах невизначеності. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*, Том 27, Випуск 3(93), 2022. С. 44-49. DOI : <https://doi.org/10.32782/2304-0920/3-93-8>

2. Діденко С. Зайнятість в Україні: ситуація на ринку праці та рівень безробіття (17.01.2022 р.) <https://ua.news.ua/money/zanyatost-v-ukrayne-sytuatsyya-na-rynke-truda-y-uroven-bezrobotytsy> (дата звернення 20.04.2023 р.).

3. Жарикова А. Кожендругий ФОП у 2023 році відкрили жінки-дослідження(08.03.2023 р.) // Українська правда. URL : <https://www.epravda.com.ua/news/2023/03/8/697805/> (дата звернення 20.04.2023р.)